Dialogmøde d. 15.01.2019, Jagtslottet, Referat

Tilstede:
Anni Kjeldsen, Molslaboratoriet (Naturhistorisk Museeum)
Søren Svensson, Tilgængelig natur-gruppen
Jane Toubro, Tilgængelig natur-gruppen
Torben Myrhøj, Tilgængelig natur-gruppen
Linda Klindrup, Tilgængelig natur-gruppen
Jan Højland, naturstyrelsen
Ole Brus Sørensen, Mols i Udvikling
Kristian Herget, Nationalpark Mols Bjerge, sekretariatet
Thorkil Danielsen, Friluftsrådet & Nationalpark Mols Bjerge, bestyrelsen
Mika Leth Petersen, DDNF, Nationalpark Mols Bjerge, sekretariatet (Deltager fremover i stedet for Jens Reddersen)

Afbud:
Jens Bjørn, Nationalpark Mols Bjerge, bestyrelsen
Else Brask, Nationalpark Mols Bjerge, bestyrelsen

Ikke fremmødt:
Jørgen Blach, Nationalpark Mols Bjerge, bestyrelsen
Kit Purup, Nationalpark Mols Bjerge, bestyrelsen

Dagsorden pkt 1, Velkomst og godkendelse af dagsorden:
Ordstyrer: Ole B. Sørensen
Referant: Linda Klindrup

Dagsorden pkt 2, DDNFrepræsentation i gruppen:
Mika repræsenterer den Danske Naturfond. Mika vil vende retur med spørgsmål til/fra DDNF mv. og hurtig afklaring af disse.

Dagsorden pkt 3, Gennemgang af "next steps" fra sidste møde:
Jan Højland diskuterer med bagland om mulige løsninger i forhold til fremlæggelse og de diskuterede løsninger:
Jan Højland beretter:
Problematikken er at reglerne er politisk bestemt
Vedr. oplæg om områder uden hegn og dyr:
Der er tilskud på alle områder som Tilgængelig natur-gruppen foreslog undtagen Lyngflod. (Er det korrekt? @Jan)
Forpligtelser, forpagtninger med dyr, søgt om landbrugstilskud der løber i en 5 årig periode – planer kan ikke stoppes indenfor den 5 årige periode uden tab af ha-støtte.
Derfor er der ikke intention om områder uden hegn og dyr, ud over det der er.

Tilgængelig naturgruppen spurgte ind til beløbet vedr. ha-støtte.
Dette udgør ca. 1 million kr. til i alt 675 ha - fordelt på 17 folde = ca. 1.500 kr. pr. ha.
For arealet TN-naturgruppen foreslog at udtrække til område uden hegn udgør ca. 33 ha. Mistet indkomst i ha-støtte vil være på ca. 50.000 kr. årligt.
Tilgængelig natur-gruppen mener at dette beløb er så lille at det ikke burde være en hindring for udtrække områderne.

Område ved Toggerbo (krattet) kan evt. laves til farbart område – og etableres stier. (se kort, område B) Kristian Herget: Det er vi med på.

Folde der periodevis er uden dyr, foldene på skift er dyrefri:
Naturstyrelsen er åbne for at dette kan indgå i den fremtidige plejeplan der vil foregå i MB. Det kan ikke etableres her og nu grundet tilskuds søgning til arealerne. Tidligere var der mange arealer under hegn, som der er søgt om tilskud til . Når der samles arealer i storfolde, er der således ansøgt om 2-3 forskelige støtteordninger på samme fold. Der kan således være forskelligt udløb på disse tilskudsordninger.
Før der kan friholdes dyr i perioder, skal alle støtteordninger udløbe på samme tid. Der ansøges ikke om nye tilskud før alle tilskudsordninger er udløbet på samme "fold areal".
Der ansøges ikke om tilskud før sidste tilskudsordning er udløbet. Når det er synkroniseret vil det være muligt evt. at undlade at søge støtte, kræver grønt lys fra Direktionen.

Der er en fold der kan holdes dyrefri i en periode allerede i 2019 sæsonen ved Toggerbo – (der er ikke tilskud dertil) (se kort, område A)
Der hvor der ikke er folde, skal der slås – men der fåes ikke tilskud til dette.
Der er to tilskudsformer som er fastsat af landbrugsstyrelsen. Jan Højland nævner at disse passer meget dårligt til naturpleje.
Der er valgt løsning med lav græsningstryk : 0.3 dyr stor-kreaturer/ha i juni, juli, og august.

Årshjul græsning:
Januar-februar – hentes alle dyr på stald og kælver, Når dyrene sættes på fold i maj, fordeles dyrene i familier af 10 med en tyr på hver.
Maj-januar/februar græsser de ude.

Mika:
Se på Arealinfo.dk markblok / skov. Mika vil gerne være behjælpelig .

Information/kommunikation:
Jan Højland:
Vedr. kontakten om hvornår der er dyrefri folde og hvornår der ikke er. Bent skal ophøre med at give besked om hvornår der er dyr. Der laves i stedet en side hvor der er information om hvornår der er dyr, hvilke dyr mv.
Nationalparken skal henvise til den side hvor naturstyrelsen oplyser det.
Led er åbne, skilte væk (eller ændret til skilte hvor der står at folden er dyrefri) og strømmen afbrudt når dyrene fjernes.
Der hvor der er "private" dyr, skal de også give den information så Jan kan sætte det på hjemmesiden.
Kristian Herget havde ikke nået at få talt med Jan Højland vedr. App. Det er stadig et ønske at App'en udvikles således man via GPS kan se hvor man er mv. (jf. sidste referat) Kristian får kort af Anni hvor det kan ses hvorledes de har udviklet kortet så det tydeligt fremgår hvilke låger der hører til hvilken fold. Tilgængelig naturgruppen: ønsket om at det bliver mere tydeligt at se hvor låger/hegn hører sammen.

Gode råd skiltene:
Jan har talt med presse og informationskontoret om at vi var kede af, de ikke stemmer overens med fredningen. De er lydhøre – Tilgængelig Naturgruppen komme med et oplæg. Skiltene skal fremgår på alle låger – det sørger Jan for :o)
Vi skal give besked til Jan hvis vi ser forkerte skilte.
Hegnsætning: TN-gruppen komme med konkrete forslag til hvor hegnet er for tæt på veje og stier.

Naturudvalget: Sammen med Københavns Universitet og friluftsrådet vedr. – naturpleje, dialog – hvordan påvirker storfoldenes indflydelse på friluftslivet, brugen af det. Tilgængelig naturgruppen ønsker at være en del af dette projekt.
Natur udvalget Københavns Universitet og Friluftsrådet oprettet et udvalgt med fokus på undersøgelse af Storfoldenes indflydelse på friluftslivet (dyr og folks sameksistens)
Herunder er Mika og Anni repræsenteret. Anni og Mika vil på næste møde i naturudvalget medtage vores ønske om at blive repræsenteret i denne gruppe.

Dagsorden pkt 4 & 5
Bordet rundt. Gensidig orientering siden sidst samt diskussion:

Thorkil:
• Ikke noget videre siden sidst

Anni:
• TN-gruppen spurgte til status vedr. klage over fæ-rist. Anni er ikke orienteret om klagesagen vedr. færisten. Hun vil meget gerne orienteres. Linda sender materiale vdr. dette.

Mika, DDNF:
• Hegning vedr. Basballe trækanten blev drøftet. Mika fremlagde at DDNF ikke har til sinds at ændre på de forhold vedr. hegn og låger der blevet påtalt vedr. kirkestien fra Basballe. Mika tager problematikken med hegning ved Basballe med retur til Flemming Nielsen, DDNF.
• Opkøb af arealer af Agri kirke: ønske om at kunne lave et "mage-skifte".
TN-ruppen påpeger at det er problematisk at vi skal finde ud af dette på egn hånd og ikke er blevet orienteret. Mika orienter at der ikke er planer fra DDNF om at lave hegn over hverken sti eller vej i forbindelse med opkøb af Agri jorden.
• DDNF vil lave borgerinddragelse: Mika vil sikre borger inddragelse sker i forbindelse med opkøb Agri kirkes jord. DDNF vil jf. Mika lytte rigtig meget til brugerne. Indfri 3 vigtige ting – ophør af opdyrkning – udpine jorden - afgræsning naturpleje – der vil være adgang for offentligheden.

Jane spørger til hvor man som borger kan se planer og hvorledes man kan tilkendegive meninger, hvordan sker den offentlige borgerinddragelse?
Mika oplyste at relevante brugergrupper/lodsejere blev inddraget. Linda påpegede at det er problematisk at det således

kun er brugergrupper der er relevante for DDNF som inddrages – hvilket præcist er set i forbindelse med etablering af Basballe trekanten.
• Mika sørger for at Tilgængelig natur-gruppen inddrages i planerne vedr. Agri kirkes jord.
Areal analyse fra Mika hvis vi ønsker det.
Generel enighed om at det er vigtigt at Lodsejerudvalg/plejeudvalg – genetableres. Dette er en opgave i Syddjurs kommune.

Dagsorden pkt. 6, opsummering og next steps

Opgaver til næste møde:
Jan Højland:
• indkalder til gåtur ved Toggerbo for at se på område A, B og Lyngflod inden næste møde.
• Det er besluttet at prøve med en dyrefri fold i sæson 2019 Toggerbo (område A).
• Synkronisering af tilskudsordninger således der er mulighed for rotation på foldene. (Er det muligt at TN-gruppen kan få en oversigt over udløb på de forskellige tilskudsordninger?)
• Kristian Herget er ikke kommet videre med kommunikationspkt. fra sidst (Mobil-App). Det blev aftalt, at Jan Højland fremadrettet kommunikere om det på NST's hjemmeside.
• Fremsender information til Kristian Herget således at vi er i gang med udvikling af information til offentligheden. NST's hjemmeside er klar inden køerne sættes på foldene igen.

Anni Kjeldsen:
• Sende kort til Kristian Herget over notering af folde for Mols Laboratoriet.
• Anni og Mika medtager -på næste møde i naturudvalget (mandag d. 21/1-19) - vores ønske om at vi er repræsenteret i udvalget der laver undersøgelse af storfoldenes indflydelse på friluftslivet.

Kristian Herget:
• Sørger for link i App'en til NST's hjemmeside med info om dyr/folde.
• kigger på kortet fra Anni som inspiration til at få lavet information/kommunikation jf. punkt sidste referat om mangel på samme.
• Kristian sender udkast til Jane af kort med indhegninger og låger (til printede foldere).
• Lodsejerudvalg/plejeudvalg – ønskes genetableret (se pkt 4) Kristian går du videre med dette pkt. til kommunen? Eller hvem kan det?

Mika Leth Petersen:
• Drøfte problematik med DDNF vedr. lukning med hegning af kirkesti ved Basballe for at finde løsning på dette.
• Drøfte problematik med DDNF hvor oprindelig hegnslinie er flyttet således at sti i skel er indhegnet uagtet at borgere har gjort opmærksom på det uhensigtsmæssige i dette (Se kort -markeret med C) for at finde løsning på dette.
• Drøfte procedurefejl med DDNF og Nationalparken vedr. Basballetrekanten hvor der ikke er sket relevant borgerinddragelse. For at sikre at den rigtige borgerinddragelse vil ske i fremtiden for alle interessenter
• Sikre borgerinddragelse af TN-gruppen og lokalt ved køb Agri jord.
• Anni og Mika medtager -på næste møde i naturudvalget (mandag d. 21/1-19) - vores ønske om at vi er repræsenteret i udvalget der laver undersøgelse af storfoldenes indflydelse på friluftslivet.

Tilgængelig natur-gruppen:
• Forslag til tekst til skiltning ved låger (Naturstyrelsens arealer).
• Materiale til Anni vedr. påklage vedr. færist ved Mols Laboratoriet.
• Deltage i går-tur med Jan i området ved Toggerbo

Dato næste møde:
Molslaboratoriet:
20. marts kl. 14-16

Dagsorden pkt. 7, Eventuelt

• Ønskes der bord/bænkesæt på Mols Bjerge eller Helgenæs, så kontakt Jan Højland
• Opleves det at hegn er uhensigtsmæssigt sat (for tæt i skel mv.) kontakt Jan Højland.

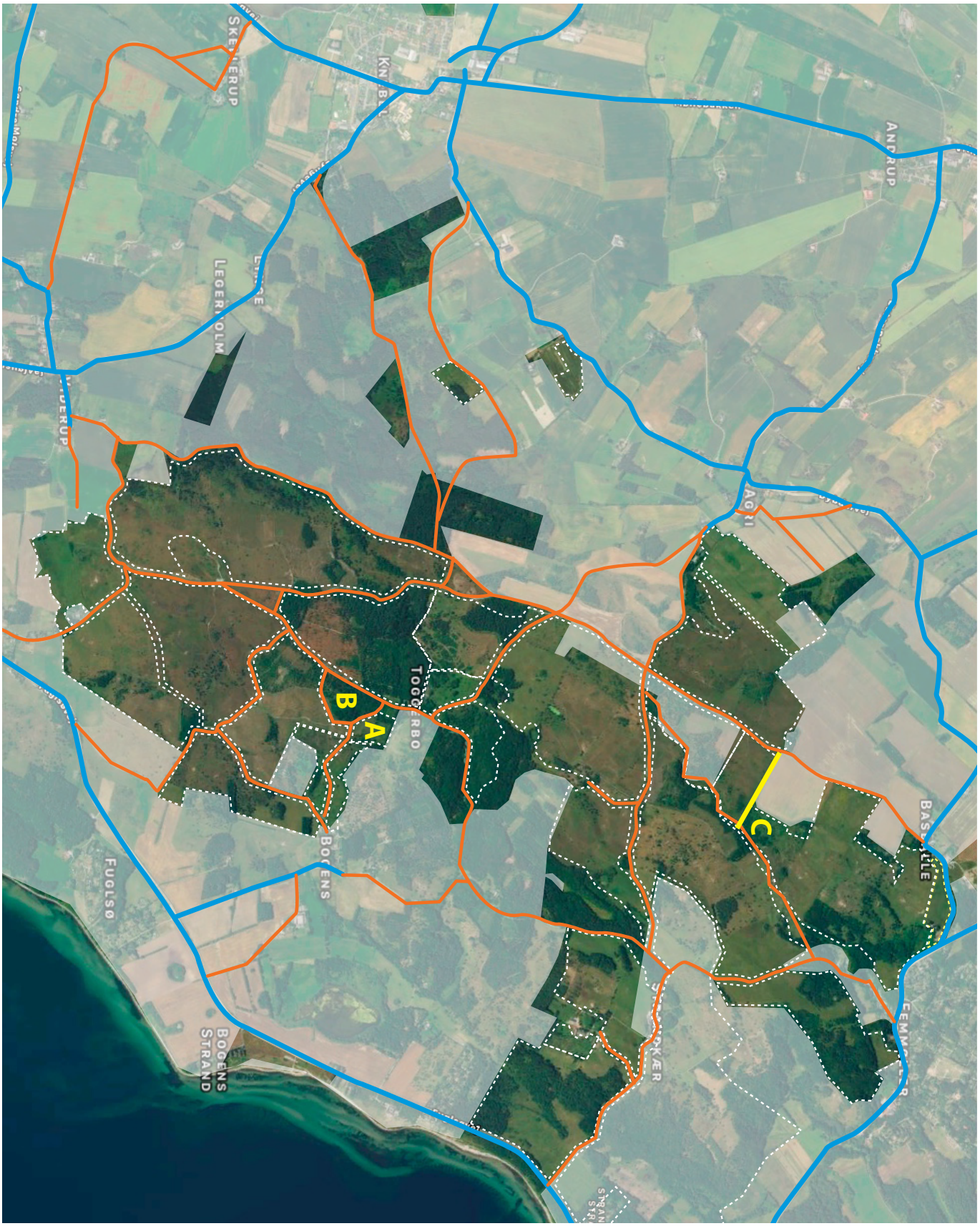

Skitsekort af de offentlige områder i Mols Bjerge med veje, stier, hegn og markering af nogle af de områder der blev omtalt på mødet.

A) Fold der holdes dyrefri i sæsonen 2019.
B) Krat-skov: Det blev drøftet om det var muligt at etablere nogle stier i dette område.
C) Sti, der blev lagt fuldstændigt ind i storfolden "Basballe trekanten" da Nationalparken hegnede det område.